

Popol.

VRTEC

1935–1936

LETNIK 66

VSEBINA 1. št.: Nj. Vel. kralj Peter II. 1923—1935 — Fr. Bevk: Medvedek Capljač — Mirko Kunčič: Jesenski veter* sred polja... — M. Kunčič: Modra muca — F. J.: Po evharističnem kongresu — A. Č.: Jabolko pripoveduje — Fr. Bradač: Miška Grebačica — Charles. Terrault-Jože Gregorič: Vila in dobra pa hudobna deklica — Slostvo — Zanimivosti. — Za dobro voljo — Uganke, rešitve in drugo — Urednikovo pismo.

Vesti iz uprave in uredništva.

Uprava vrtea priporoča zavodom in knjižnicam Vrtec 1934/35, vezan Din 20'—.

Od prejšnjih letnikov imamo še tele vezane izvode:

Vrtec 1933/34	Din 20'— (z Angelčkom)	
„ 1932/33	„ 20'—	„
„ 1931/32	„ 20'—	„
„ 1930/31	„ 20'—	„
„ 1929/30	„ 20'—	„
„ 1928/29	„ 20'—	„
„ 1927/28	„ 20'—	„
„ 1926/27	„ 20'—	„
„ 1925/26	„ 20'—	„
„ 1922	„ 15'—	„

V Jugoslovanski knjigarni se po knjigotržni ceni dobi:

Vrtec 1910, 1911, 1913—1917, 1921—1934.

Uprava Vrtea, Ljubljana,

Kopitarjeva ulica 2 (H. Ničman).

Uredništvo sporoča, da sprejema dopise, slike, uganke, rešitve ugank in drugo do 25. vsakega meseca. Rokopisi se ne vračajo. Prosimo čim številnejših prispevkov vseh vrst, da bo list tem pestrejši in zadovoljivejši, da bo list dobil tem več naročnikov in prijateljev. Stare naročnike prosimo, da ostanejo listu zvesti, pridobe še novih in pravočasno poravnajo naročnino, ki tudi še za lanski letnik ni vsa plačana.

Vrtec izhaja 15. dan v mesecu in stane za vse leto Din 15'—. Izdaja ga Konzorcij Vrtea. Urejuje ga in oblastem odgovarja Jesenovec France, profesor v Ljubljani, Cesta 29. oktobra št. 18. — Uprava Vrtea v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 2 (H. Ničman). — Tiska ga Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (K. Čeč).

VRTEC

MLADINSKI LIST

LXVI. LETNIK

UREDIL

PROF.

FRANCE JESENOVEC

V LJUBLJANI 1935/36

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani

VRTEC

VLADISLAV

LETKA

PROF.

PROF.

Vse pravice pridržane

28137

V. L. B. J. A. N. 1957. 38

Knjž. zbirka v. Ljubljani

KAZALO

Stran

Stran

PESMI

Albrecht Ivan: Jutro	28
Slovo	145
B. K.: Zimski motiv	81
Večerna	129
Debeljak Tine: Izgubil sem jančka	28
Dular Jože: Škorci in grozdje	26
Prebrisani Martinek	87
Gorinšek Danilo: Pozimi	84
Naša Majda	107
Jerše Lado: Klopotec	38
J. F.: Zajčki rajajo	122
K. Fr.: Mati in dete	103
Obhajaj gredo	103
Mir pozvanja	152
Križman Peter: Tako bo	49
Jezušček-ubožec	57
Kunčič Mirko: Jesenski veter sred polja	4
Modra muca	4
Jesenska	20
Mrtvaški zvonček poje	33
Dedek za pečjo	66
Južni veter potepuh	81
Jankov dirindaj	84
Zamorčki pišejo	110
Skopuh	154
Ločniškar Franc: Mrtvemu otroku	40
Nocoj, nocoj	62
Kadar pride teta	130
Maksimov: Grobovom v tujini	40
Sv. Miklavž	49
Poje mi, poje, ptičica	113
Podkamenski: Prvo obhajilo	147
S. P.: Čigančkov sveti večer	57
V belem mraku	57
Drevesa ljubim	97
Strniša Gustav: Vigred	97
Vrtec	113
Velikonočna procesija	116
Binkošti	129
Jež in gad	137
Pred nevihto	145
Zgodnje jutro	158
Netopir	158
Šinkovec Adolf: Zetev	145
Vane Betkin: Pričakovanje	67
Mati ob zibel	110
Vovk Joža: Trije tatovi	38
Zvezdana Viktor: Zvezdanka	157

PRIPovedNI SPISI

Bevk France: Medvedek Capljač 2, 18, 34, 50, 82, 98, 114, 130, 146	146
Bradač Franc: (prevodi) Miška Grebačica	8, 24, 41
O najgrši žabi	44, 64
O žalostnem koncu junaškega viteza	70
O žalostni ptici	90, 108
Grešnik pajek	138
Kako je lovec maščeval mušico	153
Č. A.: Pa jaz, ki sem bil zraven	62
Dular Jože: Veliki teden mini- stranta Jančeta	119
F. L.: Salomon in Azrael	58
Frelih Emil: Za mamico mrtvo	33
Jesenovec France: Malega Francka božični večer	59
Križman Peter: Nove sanke	106
Zvončkova povest	123
Perrault Charles — Jože Gre- gorič: Vila in dobra pa hudob- na deklica	11
P. J.: Skrb	68
Škrat-kovač	151
Vivodova Zofka: Pravljica o megli	67
Vovk Joža: Pijani vrag v Za- plankah	21, 39
Zajčja nadloga v Zaplankah	85, 104, 117, 133
Winkler Venceslav: Gosli brez strun	148
Zvezdana Viktor: Hrepenenje	124, 135

POUČNI SPISI

Č. A.: Jabolko pripoveduje	7
Fidelis: Na Svinjo planino	88
J. F.: Po evharističnem kongresu	5
O pticah selikah	27
Panonski: Slovenska Krajina	36

ZANIMIVOSTI

13, 29, 45, 74, 93, 110, 126, 158

SLOVSTVO

13, 29, 74, 141

ZA DOBRO VOLJO

15, 31, 46, 76, 94, 111, 127, 142, 159

UGANKE, REŠITVE IN DRUGO

16, 32, 48, 79, 96, 112, 128, 143, 160

SLIKE

Kralj Peter II.	1
Medvedek Capljač 3, 19, 35, 52, 54, 56, 85, 99, 102, 114, 132, 147	147
Modra muca	4
Mladina v evharistični procesiji 5, 6	6
Miška Grebačica 8, 9, 10, 24, 41, 42	42
Sedmera čuda sveta	13
Kralj Aleksander I.	17
Piani vrag v Zaplankah	22
Bogojina s Plečnikovo cerkvijo	37

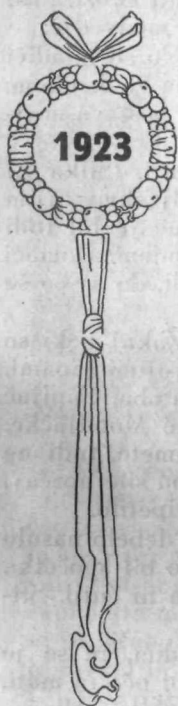
Drevored jagnjedov	38
O najgrši žabi	44, 65
Salomon in Azrael	58
O žalostnem koncu junaškega viteza	70, 73
Zajčja nadloga v Zaplankah 85, 86, 104, 105, 118, 133, 154	154
Prebrisani Martinek	87
Svinja planina pozimi	89
O žalostni ptici	90, 108
Zajčki rajajo	122
Brdo	124, 125
Mladina občuduje minonosca	135
Potniška ladja odhaja	136
Zvezdana Viktor	136
Grešnik pajek	138, 140
Mušica in žaba	153
Kača in jež	154
Jež in lisica	155
Lisica in lovec	156

ŠTEV. 1

1935/36

LETNIK 66

Predragi Peterček! Čitatelji Vrtca, Tvoji sošolci in Tvoje starosti dečki in deklice Ti ob Tvojem dvanajstem godu žele vso srečo, mir, blagoslov, ki naj Ti ga da Vsemogočni pri Tvojem bodočem težkem delu, ki ga boš prevzel za svojim blagim očetom kot Vladar nas vseh. Delili bomo s Teboj, mi, Tvoji vrstniki, to srečo, ki Ti jo želimo, pa tudi v nesreči Te ne bomo zapustili! Naj Te Bog živi dolgo, dolgo v blaginjo Tvojemu Kraljevskemu domu in vsem Jugoslovanom!

Medvedek Capljač.

Zgodba za najmlajše.
Ilustriral prof. Fr. Košir.

1.

To, da veste, se je zgodilo v tistih starih časih, ko mojega deda oče ni še nosil hlačk. Takrat je bil Jalovec — velika gora, ki stoji še danes ta dan — čez in čez pokrit z gozdovi. In med gozdovi je ležala planina. Na tej planini so še pasle ovce. Nekoliko više v gori je bila ozka soteska. In okoli soteske so stale bukve, hrasti in še druga drevesa. In skale. Veliko skal.

Ta soteska se je imenovala Huda luknja.

Huda luknja je bila medvedja vas. V nji so namreč živeli sami medvedje, majhni in veliki. Borna vas je bila to, zakaj v nji so prebivale le tri družine. Kosmatinova, Hrustova in Godrnjavseva. In je bilo daleč od enega sosedu do drugega. Niso bili skregani med seboj, vendar se niso obiskovali. Je bila pač v medvedji vasi, v Hudi luknji, taka navada.

Tudi lovili so vsak na svoje, da bi le nikoli ne prišlo do hudih besed. Kam so hodili po ovce Kosmatinovi in Hrustovi, kdo ve? Godrnjavsevi so kdaj pa kdaj zašli prav do planine. In do kolovoza, ki je vodil skozi gozd iz ene vasi v drugo. Dalje se menda niso upali, četudi so bili medvedje.

Medvedji rod v Hudi luknji se je vsako leto namnožil. Ko so mladiči malo odrasli, niso ostali doma. Morali so po svetu, s trebuhom za kruhom. Tako daleč v tuje gozdove, kot je bilo le mogoče. Taka je bila postava medvedov. Proti temu nihče ni smel godrnjati.

Godrnjavsevi so bili najimenitnejša družina v Hudi luknji. (Slika 1.)

Imeli so največji in najlepši brlog. In je bil tudi najbolj skrit tujim očem. Prav pred vhodom je rasla košata lesnika. Iz te družine je bil tudi slavn medved Podplatar. Baje je hodil po sejnih in plesal ljudem. Domači se ga niso radi spominjali. Že dolgo ga niso videli. Niso verjeli, da se bo še kdaj vrnil.

Pri Godrnjavsevih je bil doma tudi medvedek Capljač. Zakaj neki so ga klicali za Capljača? Menda zato, ker je drobno capljal s svojimi šapami. Njegov bratec se je imenoval Hlačar, ker je smešno hlačal. In oba, Capljač in Hlačar, sta bila sinova medveda Godrnjavsa in medvedke Momljačke.

Capljač ni bil najlepši med medvedi. In, lahko mi verjamete, tudi ne najpridnejši. Do tega je še manjkalo nič koliko. Toda bil je od sile norčav, siten in radoveden. In prav zaradi tega se mu je marsikaj pripetilo.

Na svet je prišel sredi hude zime. Tisto leto, ko je bilo na debelo nasulo snega. Bil je tak mraz, da je drevje pokalo. Toda Capljač je bil spočetka slep kakor vsi mladi medvedje, in ni videl snega. Tudi mraza ni čutil. Stiskal se je k materinemu kožuhi in mu je bilo toplo.

Nato je spregledal, kot slednjič spregledajo vsi medvedi, in se je začudil. Bil je svetel dan. Videl je, da je prav tako kosmat kot oče in mati. In da jima je za čudo podoben, le da je veliko manjši. Saj je bil še Hlačar večji od njega.

Pricapljal je iz brloga in se zvedavo oziral okrog. Čudil se je zadnjemu snegu. Naslednje dni je še ta izginil. Sonce je vedno topleje grelo. Kako so ga ščemele oči! Kakor bi ga žarki zbadali z iglicami. Polegaval je pod staro lesniko. Molel je šapice v zrak in si grel trebušček. Bilo je veselo.

Spočetka je pil samo mleko. Potem je poskusil tudi druge darove, ki mu jih je nudil gozd. Za medvediče je sočna trava kaj zdrava paša. Tudi

gobe jim gredo v slast. In užitne koreninice, ki jih izkopljejo s kremplji. Pravi medvedič ničesar ne zavrže. Jagode so drobne, tako strašno drobne, a so sladke. Časa imajo medvediči zadosti, potrpljenja dovolj, da jih zobljejo. Capljač je brižno razgrebal mravljišča. Ena sama mravlja, to ni nič. Toda če se jih sto prime jezika, je majhen polizek.

In med?

Ne govorite mi o medu! Če ga medvedič le zavoha, se mu pobliskajo oči. Med je dober. To ve le tisti, ki ga je že okusil. In Capljač ga je že imel na jeziku.

Kadar sta bila Capljač in Hlačar sita, sta se zadovoljno valjala na soncu. Pri tem sta opazovala, kaj se godi okoli brloga. Spoznavala sta svet.

O, vedela sta že to in ono.

Pred vsem sta poznala svojega očeta Godrnjavsa. Ta je bil velik, močan medved. Bilo je le malo takih v tistih krajih. Pa kako se je nosil! Menda je bil svoj čas za medvedjega župana. Kadar je bil sit, je bil od sile zabaven. Valjal se je na soncu. In medvediča sta mu smela skakati po trebuhu. Šapke sta mu vtikala v gobec in ga s kremplji čehljala po koži. Včasih pa se je lačen in utrujen vrnil z lova. Tedaj sta ga morala pustiti v miru. Grdo je gledal in še grše je godrnjal. Gorje, če se mu je kateri zaletel v šape.

Medvediča sta poleg očeta poznala tudi mater. Ta je bila drugačna od Godrnjavsa. Bila je zelo zabavna in je vedno nekaj momljala. Rada se je z njima poigravala. S kremplji jih je čehljala po kožuhi. Čistila jih je z jezikom, da sta bila zmeraj lepo umita. Pustila jima je, da sta ji plezala po hrbtu na glavo. Odondod sta veselo poskakovala na tla. Le včasih, kadar sta bila zelo poredna, se je razjezila. Takrat pa je bilo hudo. Padale so zaušnice — cmok na levo, cmok na desno. Taka zaušnica ni nikaka šala. Capljač in Hlačar sta se potuhnili v kot in vekala, eden bolj kot drugi.

Nato sta bila pridna. Seveda ne za zmeraj. Toliko časa, dokler nista pozabila, da sta bila tepena. Je bilo pač najvarneje, da sta se sama igrala. In igrala sta se medvediča rada. To pa je bilo tudi vse, kar sta znala.

Od jutra do večera sta se prekopicavala pred brlogom. Zdaj je bil eden na hrbtu, zdaj drugi. Največkrat Čapljač, ki je bil šibkejši od Hlačarja. Grizla sta se in tepla, a ne prehudo. Tako, da ni bolelo. Pri tem sta zadovoljno momljala in godrnjala.

Pod staro lesniko je bil zanju pravi raj. Pa se je zmislil Čapljač, da je zlezel na prvo vejo. Odondod je poskočil na tla. Hlačar pa je skočil kar z druge veje. Hop! — že je bil na tleh. Kmalu sta se upala na tretjo vejo in še više.

»Mati, glejte!« je vzkliknil Čapljač.

Poskočil je s pete veje. Padel je na smrček in si ga pobil. Pa nič ni jokal. S šapico si je obrisal kri in se je smejal. Tudi Hlačar in Momljačka sta se smejala.

Kdaj pa kdaj sta se bratca naveličala prevračanja kozelcev. Tedaj sta mirno sedela na soncu. Lizala sta si tace in pri tem cmokala. Pa ne mislite, da so bile tace namazane z medom. Saj je bilo tudi tako dobro.

Včasih sta si lizala tace celò oče in mati. Pa da bi si jih ne bila lizala tudi medvediča!

(Dalje.)

Mirko Kunčič:

Jesenski veter sred polja ...

*Jesenski veter sred polja
o piščal otožno piska.
Pomlad je daleč proč odšla,
pastirček več ne vriska.
Meglice sive spuščajo
se nizko nad dobrovo:*

*kot žalni pajčolani so...
Le jata vran kričavo
na polju zdaj gostuje še
in vile v tihem gaju
ob zvonkih pesmih rajajo
še vedno kakor v maju...*

Mirko Kunčič:

Modra muca.

*Dedek nagajivi
reče muci rjavi:
»Muca, hočeš mleka?«
Muca »daj, daj« pravi.*

*Ded napolni lonček.
Muca najpoprej
ga povoha... gobček
si otrese: »Fejl«
Dedek se zasmije:
»Muca, modra si.
Vino res ni dobro;
orag sam v njem tiči.«*

*Lonček mleka da ji.
»Tristo mlečnih krav!«
muca se obližne.
»To pa, to! Mijav!«*

Po evharističnem kongresu.

Prav tiste dni, ko ste, moji mali prijatelji, zapuščali šolske klopi v preteklem šolskem letu, ste se v velikanskem številu — 26.000 se vas je nabralo iz vseh krajev naše prelepe Slovenije — zbrali v Ljubljani okrog oltarja na Stadionu, kjer so se godile velike slovesnosti na čast Evharističnemu Gospodu in Kralju. Vpravo 29. junij, praznik sv. Petra in Pavla, je bil tvoj dan, slovenska mladina. Zbrala si se po ljubljanskih ulicah, se razvila v mogočno procesijo in ponesla čudodelno podobo naše Marije Pomagaj na Stadion, prisostvovala ondi sv. maši in pridigi ter prejela sv. obhajilo. 87 duhovnikov je obhajalo 26.000 dečkov in deklic.

Za marsikoga izmed vas je bil to dan, ki ga doslej še ni takega doživel in ki vam bo ostal za vedno v spominu. Kako tudi ne! Saj so celó odrasli, ki so videli že mnogo mnogo lepega in veličastnega, pisali in izjavljali, da kaj podobnega še niso videli, saj so mi nešteti zatrjevali, da je bila mladinska slavnost poleg nočne procesije mož in fantov z gorečimi baklami v rokah — najlepša, najginljivejša in najprisrčnejša točka od vseh evharističnih prireditev. Na marsikoga je vaša ljubkost in veličastnost obenem napravila tak vtis, da si je očitno brisal solze ginjenja in veselja in vznichenosti.

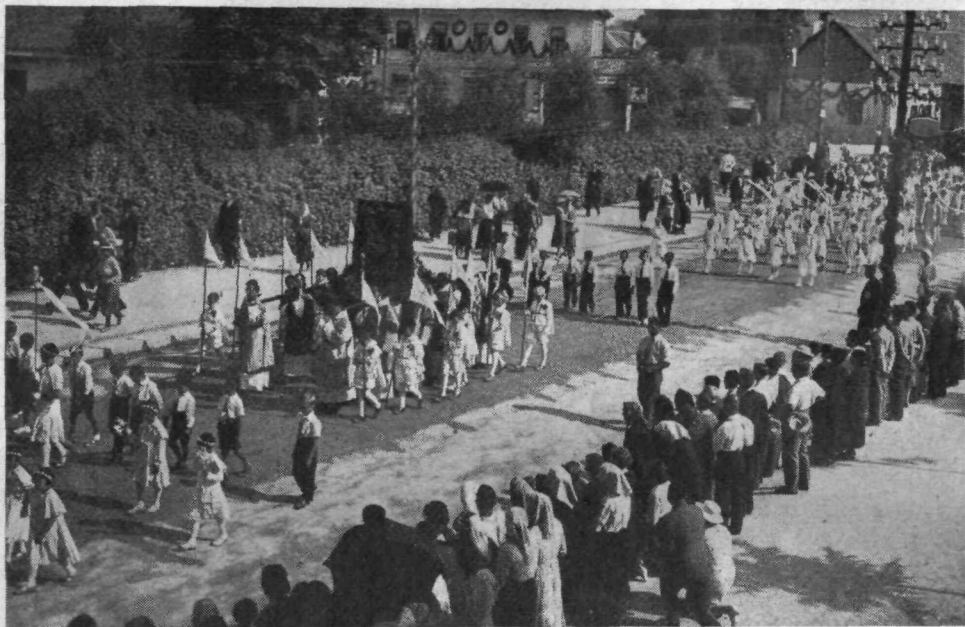
Na zunaj ste torej, dragi moji malčki, napravili kar najlepši vtis s svojim vedenjem in veliko udeležbo. Pa niste bili na kongresu le zato, da se pokažete, da pričate z veliko udeležbo, da ste za sijaj in za veličastne prireditve in slavnosti.

Ob kongresu je bilo marveč važnejše nekaj drugega: zaorati je bilo treba globlje v smisel vseh tistih dni evharističnega slavlja. Reči hočem: niste bili v Ljubljani radi sebe in ljudi in da bi povečali slovesnosti, ampak radi Jezusa. Njemu ste žrtvovali potne stroške in glad in vročino, Zanj ste živeli v tistih prazničnih dneh, Njemu ste peli in vzklikali.

Tri mesece je minilo od tistih dni. Kaj so zapustili v vas? Kakšne sado-
ve so obrodili?

Svojega najboljšega Prijatelja ste počastili in prejeli. Naj ostane v vas vse dni; prosite Ga, naj vam pomaga v vseh težavah in nezgodah v življenju, naj vam bo branik v skušnjavah, proti strastem, proti prevzetnosti, nepokorščini, nečistosti, sovraštvu in lenobi! Le Vsemogočni je najtrdnější jez proti vsem skušnjavam, le ta nam ohranja posvečujočo milost božjo, le ta nam je glavna podpora čednostnega življenja. Če je Kristus z nami, nam satan in hudobni svet ne moreta blizu! Res, prav pravi psalmist: Gospod je moč svojega ljudstva!

Iz dni evharističnega kongresa ponesi, draga mladina, predvsem ljubezen do evharističnega Kralja, ponesi ga, ohranjujoč ga v svojih srcih, tudi

v svoje domove in šole in tudi na ulice in trge in na vas in v polje in gozd!
Povsod Boga, da bo tudi Bog povsod z nami! Za vedno naj ostane med nami svetel spomin na prelepe junijske dni 1935. leta, vedno in vsepovsod naj se razlega evharistična himna:

Kristus kraljuj!

Kristus zmaguj!

V hostiji sveti nam gospoduj!

Jabolko pripoveduje.

Dolgo, dolgo sem bil zaprt v majhni ječi — v »brstu«. Zunaj je bila zima, mraz, sneg, dež. Kljub temu se mi je vzbujala želja, da bi bil že vsaj rešen te temnice. Prosil sem, da bi dobil dovoljenje, stopiti na prostost, pa zaman. Stisnil sem se žalosten v kotiček svoje celice in se zatopil v obupno razmišljanje: naj pa vsaj smrt pride, da me reši temnega zapora. Ko sem tako černo in brezupno čemel in čakal usode, sem nenadoma začutil prijetno toploto; sončna luč je razmajala tudi »brst«, ki je bil do slej do mene tako brezsrčen. Odprl je prej tako neprodušno zaprta vrata, pa mi je dal prostost. Tudi moji prijatelji, cvetni lističi, so bili sproščeni in se razvrstili v lepo zaokrožen, rdeče nadahnjjen venček. Vsi skupaj smo pa z radostjo in z zadovoljstvom zrl naokrog na ljubke bratce, ki so se radovali toplo in nežno božajočih sončnih žarkov.

Nisem se dolgo razgledoval okrog s svojimi cvetnimi lističi, ki smo dehteli in širili prijetno vonjavo v svežem ozračju; kar pribrni čebelica, ki jo je privabila svetla barva in prijetna vonjava cvetne slaščice, pa me obišče. Brž razvije svoj cevkasti jeziček in se naslaja ob svežem nektarju, ki ga je vsemodri Stvarnik položil v moje naročje. Brž se je poslovila in odletela. V tem hipu je prišumela že druga, vsa obložena s cvetnim praškom, ki si ga je nabrala nekje v sosesčini. Ko je segla z jezičkom v mojo posodico, kjer je bilo še nekoliko nektarja, je stresla nekoliko cvetnega prahu in jadrno odbrzela. Obiski kar niso prenehali. Ves čas novi gostje.

Tretji dan se je pa sonce zakrmežljavilo in nastalo je vihravo vreme. Zatulil je zoprni veter in odtrgal cvetne lističe, ki sem z njimi toliko časa užival žalost in veselje. Lističi so se zavrtili in zaplavali na tla, kjer so si izbrali svoj grob.

V svojem samevanju sem pa v lastno začudenje kmalu opazil, da sem se jel rediti. Dan za dnem sem spreminjal svoje obličje, ki je kar vidno napredovalo. Bolj ko je pritiskala sončna toplota, bolj je razganjalo mojega rojstva meso in kosti, pa tudi bolj postavno in mikavno zunanost sem dobival. Dnevi so minevali, poletje se je nagibalo in jesen se je že od daleč ponujala. Imela je lično posodico z malim čopičem, pa je nadela na doslej še zelenkasti obraz lahno kopreno rdečkaste barve, da sem bil kar vesel te nove oblekce in ponosno zrl s svojega visokega sedeža naokrog, četudi sem z nemalim začudenjem opazil, da se mi sedež nekam maje.

Ko je one dni prisopihal bosopeti deček na vrt, je radoveden in s poželjivim očesom zrl vame in v moje tovariše. Enega je kar zgrabil in vtaknil celo med zobe, pa mu odtrgal velik kos mesa, tako da se je videlo osrčje. Ves zavzet teče z vrta in kliče materi: »Mama, že zoré; imajo že temno, krvavo srce«.

Še par dni, pa pride paglavec z lestvo. Na hrbtu ima privezano košaro. Kmalu se skobaca med veje — in jabolko za jabolkom je zginjalo v košarico. Končno sem prišel tudi jaz na vrsto. Kaj sem hotel. Mirno in brez odpora sem se dal utrgati in že sem bil v novi ječi — v košari v družbi žalostnih tovarišev. Zdaj počivam na polici prostorne kleti. Kakšna usoda me čaka — vsi veste.

(Iz češkega prevedel dr. Fr. Bradač.)

Bilo je čim dalje hujše...

Kmetje so že zdavnaj odpeljali žito s polj, tudi krompir so že izkopali in preorali strnišča, kjer je bilo še vedno nekaj raztresenega zrnja. Res da so žito spet posejali na nekaterih njivah. Toda samo na nekaterih, pa še ta so skopo zavlekli z brano, tako da je morala majhna, lepa miška Grebačica begati in begati, preden je našla nekoliko zrnca, da bi se nasitila...

Še nikoli, nikoli ni bilo tako hudó. Še dobro se je spominjala na tisti trenutek, ko ji je mati prvič pokazala svet. Miška Grebačica se je namreč rodila v lepi in suhi sobici pod zemljo, kjer jo je mati pustila tako dolgo, dokler se ni naučila pošteno hoditi in si poiskati za silo hrane. Šele potem ji je dovolila, da je smela z bratci in sesticami ven na prosto.

Svet je bil takrat kakor naslikan, povsod je bilo dobiti kaj za pod zob. Žitna stebela so se pripogibala do tal in v njihovih klasih je bilo obilo zrnja, ki je vprav začelo zoreti in je bilo torej še mehko in sladko. Pa tudi na omejkah med njivami je bilo na nižjih steblih polno semenskih mešičkov in češuljic. Hitro se je miška naučila pregrizovati stebela — in vedno je dobila slaščice, ki si jih je želela.

Ni bilo čuda, da je miška vzljubila tako radodarni svet in da si niti ni želela, da bi se ji godilo bolje. Škoda, stokrat škoda, da ta svet ni ostal dolgo tako lep...

Ko so šle zopet nekega večera z materjo ven na prosto — in biló jih je osem mišk — se je nad njimi nenadoma pojavila strašna pošast. (Slika 1.) Imela je velikanska krila, oči pa kakor vozna kolesa. Nič ni bilo slišati, odkod je priletela. Zato pa so miške prav dobro slišale, kako je mati zacvilila pod ostrimi kremplji te pošasti, ki jo je dvignila s tal in jo odnesla proti gozdu. Vse miške so prestrašene zbežale v luknjo. Toda zaman so čakale mamico v podzemski sobici. In ko so jo zarana iskale po njivi, jim je povedala stara miš soseda, da je ne najdejo več, ker jo je požrla pošast, ki se ji pravi sova...

Tako so postale miške sirote...

In takrat so se začeli zanje hudi časi. Na polju so se pojavili ljudje in začeli žeti. Spočetka se miške niso menile za to, še vesele so bile, ker jim ni bilo treba pregrizovati stebel. Klasje je ležalo na tleh in lahko so si izbirale, kolikor so hotele. Samo to jim ni bilo všeč, da je zrnje v klasju naglo trdelo, tako da je bilo kakor drobni kamenčki. Zato jim niti ni bilo žal, ko so prišli ljudje z vozovi, naložili žito in ga odpeljali po cesti nekam daleč. Ni pa trajalo dolgo in že je bilo žito požeto na vseh njivah — vsa zrna in

zrnca, kar jih je bilo na svetu, so bila trda kakor kamenčki. Pa še hvala Bogu, da jih je bilo. Ljudje so jih odvažali kakor za stavo, tako da so ostala samo tista, ki so se osula in obležala na strnišču. Hkrati so popokali tudi na omejkah semenski mešički in semena so se izsula v travo.

In prav takrat, ko je postalo življenje tako težko, je izgubila miška Grebačica vse bratce in sestrice. Iskala je z njimi zrnja po strnišču, kar je šinil po njivi rjast ropar z belim naprsnikom. In že je zacvilil eden izmed bratcev kakor takrat mati, ko jo je zgrabila pošast — sova. Vsi bratci in sestrice so bliskovito smuknili v luknjo. Samo Grebačica ni mogla z njimi, deloma, ker je bila daleč od luknje, deloma, ker bi morala, če bi bežala, bežati okrog rjastega roparja. Ker se je bala, je brž skočila na omejek in se skrčila v gosto travo, tako da ji je samo nosek molel iz nje...

Toda videla je, in kar je videla, jo je napolnilo s takim strahom in tako grozo, da se še geniti ni mogla. Rjasti ropar se je zagrizel bratcu v tilnik — in miška je videla, kako požrešno mu je pil kri. Revček je še malo trzal, a kmalu obležal onemogel. Pošast pa je še vedno pila in pila, čeprav je bil ves gobec rdeč od krvi. In ko že v bratcu ni bilo več krvi, se je pošast obliznila, sedla na zadnje noge ter si s prednjimi obrisala rdeče brčice...

In potem! — —

No, to je bilo šele grozno...

Rjasti ropar je nekolikokrat skočil po strnišču sem ter tja in — že je bil pri luknji, ki je držala v mišjo sobico. Samo povohal je in že se je sukal vanjo...

Miška Grebačica se je kar skrčila, vsa preplašena, se potuhnila še bolj v travo in čakala v strahu in trepetu, kaj bo...

Dolgo, dolgo ni videla ničesar. Potem pa se je nenadoma nekaj zgenilo blizu luknje in v zrak je zletelo nekoliko grudic prsti — in iz novo narejene

luknje je skočila ena izmed sestic miške Grebačice. Komaj je bila zunaj, je bežala po njivi, kakor da gori za njo. Grebačica jo je napol glasno poklicala, a sestra je ni čula. Bežala je in bežala do konca njive, čez jarek, čez cesto, pa spet čez jarek — in potem z njive na njivo, tako da kmalu ni bilo za njo ne duha ne sluha...

In zopet se dolgo, dolgo ni nič zgodilo. Samo veter je piskal preko strnišča, premetaval svilena vlakenca babjega leta in čohal travo nad skrito miško Grebačico, ki se je tresla kakor v največji zimi. Tako se je bala...

In ker je vztrajala v svojem skrivališču, je slednjič zagledala, kako se skozi novo luknjo, ki jo je izgrebla sestra, vlači na božji dan rjasti ropar z belim naprsnikom. Veljalo ga je mnogo truda — in ko se je slednjič izylekel, je videla miška Grebačica, da mu je trebuh napet, medtem ko je bil prej vitek. Seveda se je Grebačica bala, da je ne bi uzrl — in še bolj se je tresla od strahu... Toda ropar se je samo nekolikokrat ozrl po njivi in jo odkuril proti gozdu. —

Že je bil za zgornjo mejo njive, pa Grebačica še vedno ni in ni hotela verjeti. Ostala je potuhnjena v travi do mraka in potem še vso noč, čeprav jo je hudo zeblo. Šele ko se je zdanilo in je sonce stalo nad gorami, je odšla iz skrivališča. Oprezno se je približala bratcu, toda le-ta je bil že hladen in trd. Zadaž na tilniku je imel globoko rano, a o krvi ni bilo niti sledu. Miška Grebačica je pojedla nekaj zrnec, ki jih je našla — potem pa jo je ubirala s težkim srcem proti luknji, ki je držala v njihovo podzemsko

stanovanje. Prav je sicer slutila, kaj je storil tam rjasti ropar, a vendar jo je nekaj vleklo tja. Slednjič je smuknila pod zemljo in hitela po hodniku v sobico...

Povsod je smrdelo po nevšečnem gostu. In ko je stopila v sobico, se ji je skrčilo srce od bolesti in žalosti. Vsi bratci in sestre so ležali zadavljeni in mrzli. Drug na drugem, kakor jih je nametal rjasti ropar. Med njimi in okrog njih je bilo vse polno izkopane prsti. Na vseh straneh je bilo v stenah sobice mnogo napol izkopanih lukenj; videti je bilo, kako so hoteli ubožci ubežati smrtni nevarnosti. Samo ena luknja je bila izrita prav do vrha. Peljala je postrani navzgor — to je bila tista,

skozi katero je zbežala sestrice. In prav skozi to luknjo je padala sedaj v sobico sončna svetloba, ki je osvetljevala vso grozo zločina...

Naposled je miška Grebačica zbežala iz uničenega doma in hitela jokaje k sosedi, modri miši, ki je prebivala v luknji pod omejkom, da bi ji potožila svoje gorje. Ko ji je vse povedala, je modra miš pokimala in ji rekla, da se to često dogaja in da se rjasti ropar z belim naprsnikom imenuje podlasica. Pomagati pa ji ni več mogla. Samo svetovala ji je, naj obe luknji zagrebe in si izkoplje novo sobico...

To je Grebačica še isti dan do večera tudi storila...

Potem je utrujena in onemogla v novi sobici zaspala in je spala tako trdnó, da je niti glad ni prebudil. Prebudilo jo je nekaj čisto drugega...

Medtem ko je spala in spala, je sonce že davno vstalo izza gorâ — in kmalu nato je prišel na njivo hlapec s plugom. Začel je orati. Hodil je gori in doli in srebrno se leskeči plug je rezal in prevračal grudo, da se je človeku milo storilo. Čim dalje je oral, tem manj je bilo strnišča. In tako se je nenadoma vrezal lemež tudi pod novo sobico miške Grebačice, ki je še spala — in preden se je nádejala, se je vse zavrtilo z njo, kakor da je potres. Kos grude se je prevalil in se razpočil prav tam, kjer je bila njena sobica, tako da je miška še vsa zaspana padla na prosto. Seveda se je prestrašila — komaj pa je odprla oči, se je še bolj zgrozila, kajti prav zraven nje je stopila težka hlapčeva noga. (Slika 2.) Čisto malo — le trohico dalje, pa bi jo bil pohodil...

In Grebačica je bila zopet brez doma...

(Dalje.)

Charles Perrault — Jože Gregorič:

Vila in dobra pa hudobna deklica.

Nekoč je živela vdova, ki je imela dve hčerki. Štarejša, ki ji je bilo ime Marjeta, je bila po obrazu in po srcu popolnoma podobna svoji hudobni materi, mlajša, ki so jo klicali za Anico, pa je bila zelo lepa in dobra in blagega srca, izrezana podoba svojega dobrega očeta, ki ga ni imela več.

Vdova je bila vsa zavérovana v svojo Marjeto, Anice pa ni mogla videti niti s koncem očesa. Revica je morala jesti sama v temni veži, mati in zlobna sestra sta jo neprenehoma gonili z dela na delo in vsak dan je morala iti dvakrat debelo uro daleč z vrčem po vodo.

Ko pride nekega dne k studentu in natoči v posodo srebrne studenčnice, se ji približa revna ženica in jo milo poprosi vode.

»O, prav rada postržem vsakemu, če le morem!« prijazno zagostoli deklica in ponudi ženici poln vrč. Še podržala ji ga je, da je laže pila.

Ko se napije, ji dé ženica, ki v resnici ni bila nihče drug kot mogočna vila, ki se je spremenila v beračico, da bi se na lastne oči prepričala, ali je deklica res tako dobrega srca, kakor so pripovedovali:

»Veš kaj, deklica! Ker si tako dobra, lepa in vljudna, ti bom nekaj dala. Pri vsaki besedi, ki jo boš izgovorila, bo padel iz tvojih ust krasen cvet ali pa dragocen biser.«

Neznana ženica izgine, Anica pa se vesela vrne domov.

Hudobna mati jo je doma že komaj čakala in jo ostró okregala, kod se je tako dolgo klatila.

»Odpustite mi, mamica!« odgovori Anica, »prej nisem mogla priti.«

In glej čudo: pri teh besedah sta ji padli iz ust dve vrtnici, dva bisera in dva velika diamanta!... Mati je kar ostrmela in od silnega začudenja komaj spravila iz sebe:

»Hčerka, kaj je to? Odkod ti biseri in diamanti?«

Deklica ponižno pripoveduje o beračici, ki jo je prosila vode, in o njeni obljubi. Pri vsaki besedi pa ji je zdrsnil iz ust svetel diamant.

Mati se ni mogla dovolj načuditi. Précej ji šine v glavo:

Zakaj ne bi poslala k studencu še svoje starejše hčerke, če je tako!? Naj še ta kaj dobi!

Hitro jo pokliče k sebi in ji veli:

»Marjetica, poglej, kaj se vsiplje iz ust tvoji sestri Anici, kadar govori! Ali ne bi bila vesela, ako bi se tudi tebi kaj podobnega zgodilo? Zato pojdi na studenec z vrčem po vode! Tam boš videla ubogo ženico, ki te bo prosila vode. Lepo prijazno ji postrezi, da bo še tebi dala takšen dar!«

»Uh, kdo bo hodil tako daleč po vodo! In v taki vročini!« se izgovarja nemarna Marjeta.

»Bomo videli, ali pojdeš ali ne!« ji zagrozi mati. »Le urno vzemi vrč in se mi poberi, če ne!...«

Marjeta godrnjaje vzame najlepši srebrni vrč in počasi odide k studencu. Še preden pride do vode, zagleda lepo gospo v krasni obleki. Gospa se ji približa in jo prosi vode. Bila pa je to prav tista vila, ki se je malo prej prikazala njeni sestri Anici. Toda sedaj se je napravila kot kraljična, da bi videla, ali je Marjeta res tako hudobna, kakor so pravili.

Marjeta pa se zadere na kraljičino prošnjo:

»Kajpada! Misliš, da sem zato prišla sem, da bom tebe napajala! Seveda! Kar strezi! Tam imaš studenec, pa se napij, kolikor hočeš!«

»Sedaj vidim, da res nimaš preveč blagega srca!« mirno odgovori vila. Za svojo surovost in nevljudnost pa boš prejela tudi primerno plačilo, da bo vsak videl, kakšna si: za kazen ti bo odslej pri vsaki besedi, ki jo boš spregovorila, prilezla iz ust strupena kača ali pa ostudna krastača!«

Kraljična izgine, Marjeta pa odide srdita domov.

Mati jo je težko pričakovala. Stala je na pragu in ji že od daleč klicala:

»No, kako je, hčerkica?«

»Kako neki! Saj vidite!« ošabno zakavsna nad materjo — iz ust pa ji šineta dve kači in dve krastači!

»Sveta nebesa!« zakriči mati od groze. »Kaj je to? Kaj je to?... A, čakaj, to nama je naredila tvoja ničvredna sestra! Ji bom že pokazala!« je vpila in vihrala nad nedolžno Anico, da bi jo pretepla.

Ko vidi Anica razjarjeno mater, se je tako prestraši, da zbeži iz hiše in se skrije v bližnjem gozdu.

Tam jo sreča mlad kraljevič, ki se je vračal z lova. Vpraša jo, zakaj joka in kaj dela sama v gozdu.

»Oh, gospod, kako ne bi jokala, revica uboga, ki nikjer nimam miru! Mati me vedno pretepa in me je spodila od doma... Oj, gorje mi!... Nikogar nimam, ki bi se me usmilil!«...

Med pripovedovanjem ji je padlo iz ust več ko deset diamantov in biserov in prav toliko krvavordečih vrtnic. Kraljevič se je močno začudil in jo prosil, naj mu razodene svojo skrivnost.

Deklica mu je rada povedala, kako je mati ravnala z njo in kaj ji je obljubila neznana beračica, ki ji je dala vode.

Kraljeviču se je revica zasmilila. Njena lepota in miloba sta ga tako očarali, da se ni mogel ločiti od nje. Odvedel jo je v kraljevsko palačo svojega očeta in se poročil z njo.

Hudobno Marjeto pa je zasovražila njena lastna mati, ki jo je некоč tako ljubila. Ni je več marala poleg sebe in nekega dne jo je s palico zapodila od hiše. Nihče je ni hotel pod streho, ker so se je vsi bali. Nesrečnica je morala iskati zavetja v samotnem gozdu, kjer so jo raztrgali in požrli volkovi.

Slavstvo

Knjižice mladinske matice. 28—31. štiri drobne zvezke smo dobili na ogled: 1. Pastirci. Pisatelj Fr. Bevk opisuje v jedrnatem narodnem slogu, živahno in privlačno, dogodivščine iz življenja treh pastirjev in plahe, samotarske pastirice, ki pa ni bila sprejeta v družbo fantičev. Knjižica vleče. Vsebinsko pojasnjujejo tudi risbe. — 2. Po lepi Sloveniji. (Dr. R. Andrejka.) Pisatelj kot dober opazovalec in spreten pripovedovalec opisuje in v slikah predočuje zanimivosti Ljubljane in Maribora. 3. Kralj Honolu-

lu. Ilustrirana pravljica v III delih. 4. Kresnice. Poučna knjiga s slikami, ki mlade, vedoželjne bravce povede v kraljestvo najnovejših iznajdb, naravnih zanimivosti in čudovitosti. — Vse štiri brošure bodo dobile svoj krog mladih pa tudi starejših bravcev. Če bodo v isti meri tudi vzgajale!? Želeli bi, da bi se to mladinsko štivo bolj usmerilo na versko in etično plat, kar bi se v povestih, pravljicah pa tudi v »Kresnicah« neprisiljeno moglo doseči.

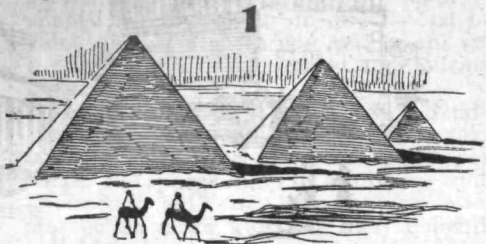
Zanimivosti

Sedmera čuda sveta

V starem veku je človeška roka napravila sedem del, ki so vredna največjega občudovanja. Piramide, Semiramidini viseči vrtovi v Babilonu, Zevsov kip, ki ga je napravil Phidias v Olimpiji, Mauzolejev nagrobni spomenik na Halikarnasu, svetilnik na egipčanskem otoku Pharos, kolos na otoku Rodu in Artemidin tempelj v Efezu. In — to mora priznati tudi človek modernega časa — res so ta dela velikanska, da jih lahko stavimo ob stran današnjim novodobnim ustvaritvam. Piramide v deželi svetega Nila so bile že v časih starih Grkov zelo častitljivi spomeniki, kajti že takrat so preživele dobo 2000 let. Babilonski kralj Nebukadnezar je kaj rad gradil stavbe. Za njegove vladje je preživel Babilon svojo zlato dobo. Za svojo soprogo Semiramido je dal zgraditi, na visokih obokih krasne strešne vrtove, ki jih zato imenuje zgodovina viseče in so jih Grki zelo občudovali. Velikanski Zevsov kip v Olimpiji, ki so ga za časa znanih olimpijskih iger obiskovali vsi grški rodovi, je bil doselej največji kip na zemlji. Bog sedi na prestolu; če bi se pa vzdignil, bi njegova glava pogledala skozi strop visokega templja. Ves kip je bil iz zlata, slonovine in ebenovine, torej prekrasno delo, tako da je neki grški obiskovalec, ki je videl kip pol tisočletja kasneje, ves presenečen dejal, da vsak, ki bi prišel z največjo skrbjo v Olimpijo, mora biti polajšan in vesel, ker je smel uživati ta pogled. Grobnica, ki jo je postavil kralj Mauzolos iz Karije zase in za svojo ženo Artemizijo, je bila tako lepa, da so jo često posnemali. Najslavnejši umetniki, med njimi

Skopas, so se učili pri njenih podobah. Še dandanes imenujemo velike nagrobne spomenike, zlasti grobnice po tem kralju Mauzolu — mavzoleji. Po širnem svetu slaven je bil svetilnik, ki ga je postavil neki grški stavbenik na otoku Pharos v aleksandrijskem pristanišču in je 1500 let svetil bližajočim se ladjam. Nihče ne ve, kako je propadel. Zdi se, da ga je zrušil potres. Kolos v rodkem pristanišču je bil bronasti kip boga Helijsa, ki je podoben velikemu kipu Svobode v njujorskem pristanišču. Ko se je zrušil ta 32 m visoki kip, je moralo 900 kamel odnesti zrušeni material. V Efezu je stal velikanski tempelj boginje Artemide. Okrog in okrog ga je obdajala dvojna vrsta stebrov, ki jih je bilo kar 128, da so mogli nositi težko streho. Razrušila ga je zločinska roka: da bi si pridobil žalostno slavo, ga je dal Herodotat zažgati.

Od sedmerih čud sveta je ostal do danes le eden, in čudno, najstarejši: piramide. Pred njihovo veličino stoji resna in zagonetna sfiga. Koliko tisočletij bodo še preživele?

Piramide, prastara grobišča egipčanskih kraljev.

2

Semiramidini »viseči vrtovi« v Babilonu.

5

Phidijev kip boga Zevsa v Olimpiji.

3

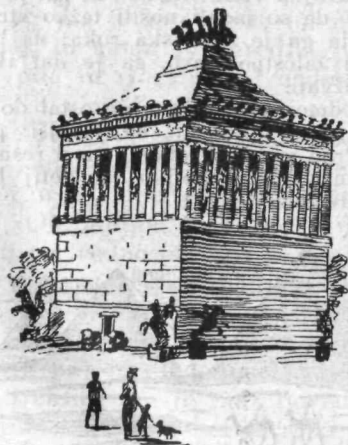
Farski svetilnik v Aleksandriji.

6

Kolos boga Helija na Rodu.

4

Mavzolejeva grobnica na Halikarnasu.

7

Slavni tempelj v Efezu, ki ga je upepelil Herostrat.

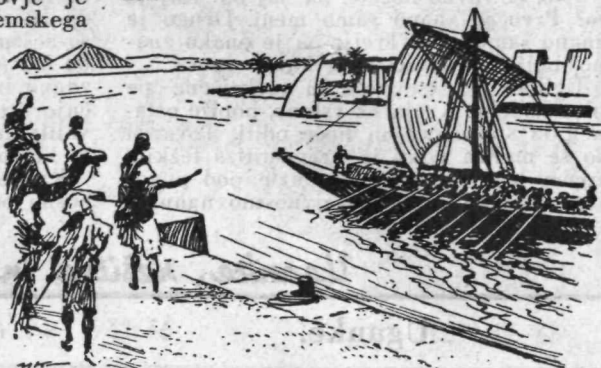
Že stari Egipčani so imeli sueški prekop

Ko so dogradili sueški prekop, je bilo to dogodek prvega reda. Z njegovo zgradnjo se je namreč pot iz Evrope v Indijo in Avstralijo znatno skrajšala. Pred kratkim pa je neka učena komisija odkrila, da so stari Egipčani že pred 3500 leti imeli podoban prekop. Egipčansko brodovje je lahko udobno plulo iz Sredozemskega morja v Indijski ocean, ne da bi mu bilo treba jadrati okrog Afrike. Tako so Egipčani dovažali iz Indije in drugih vzhodnih dežel mnogo stvari, ki so jih morali pozneje Evropeci nanovo odkriti.

Kako je bilo to mogoče? Prekop ni bil tam, kjer leži danes, ampak mnogo južneje in za Egipčane udobneje. Egipčani namreč niso prekopali vse suhe zemlje med Sredozemskim in Rdečim morjem, ampak so prekopali zemljo tam, kjer se reka Nil najbolj približa Rdečemu morju. Ladje

so plule po Nilu navzgor, nato pa po kanalu na vzhod.

Ta kanal je zgradila egipčanska kraljica Hatšepsut. Še danes vidimo na bregu tega prekopa kip te kraljice, ki opazuje promet po prekopu. Vidimo tudi egipčansko brodovje, ki prihaja z dragocenimi stvarmi iz daljnih vzhodnih dežel.

Za dobra voljo

Ugnal jih je. V gostilni pri »Zlatem križu« so sedeli rokodelski pomočniki vseh vrst in bili dobre volje. Pa prisede še tovariš krojaške obrti, ki se mu je poznalo, da v svojem poklicu ni preveč strasten, kajti suknjič mu je bil že do-dobra odrgnjen, druga obleka se je pa suknjiču dobro prilegala. Brž naroči me-rico piva in vogel kruha. Prejšnji družbi novi gost ni bil kaj dobrodošel, pa bi se ga najraje iznebili. Zmenijo se, da naj vsakdo pove zastavico. Ako jo drugi uga-nejo, mora založiti kovača; če je ne mo-rejo rešiti, pobere vso zalogo. Kdor bi ne maral igrati, ne spada v njih družbo. Ta-ko so nameravali odstraniti revnega kro-jača, ki je dal vse, kar je imel, za naro-čeno okrepcilo. Toda ta se ni dal odpoditi; tudi ni imel slame v glavi. Rekel je: »Do-bro, jaz se pridružim in sprejemem po-goje.« Zabava se začne.

Prvi vpraša: »Koliko cest gre v Ljub-ljano?« — Takoj so ga posekali, češ, saj nobena cesta ne gre, ampak ljudje morajo po njih hoditi ali se pa voziti. Moral je vložiti v klobuk kovača.

Na vrsto pride drugi: »Kaj ima člo-vek na desnici, če pride mimo kapucinske cerkve v škofji Loki v smeri proti Stari Loki?« — Izgovor: »Ne vemo, ker še ni-smo tam hodili.« Krojaček poseže vmes in jih reši iz zadrege, ko reče smehljaje: »Na desnici ima pet prstov.« In drugi je moral plačati desetak v klobuk.

»Ker ti je številka ‚pet‘ tako všeč,« pra-vi tretji obrnjen proti krojačku, »pa

odgovori na to-le vprašanje: »Pet golobov je na kostanju. Vzamem puško pa enega ustrelim. Koliko jih ostane?« — Kroja-ček: »Nobeden, kajti vsi drugi bi odleteli. Sicer pa malo poznaš naše golobe. Kdaj si videl, da bi se domači golob usedel na drevo?« — In zopet je romal »kovač« v klobuk.

Četrta zastavica se je glasila v pes-niški obliki:

»Beri nazaj, beri naprej —
ogromne vode dobiš vselej.«

Treba je bilo precej ugibanja, preden so navzoči vsebino umevali in mogli ugan-ko razvozlati. Posrečilo se jim je. (Po-top.)

Peti vidi prstan na roki svojega tova-riša, pa mu pravi: »Ti, ali veš, za koliko je večji prstan od prsta?« —

Trd oreh. Kako naj bo prstan, ta mali obroček, večji od prsta?... In zopet je bil krojaček oni junak, ki mu je šinilo v glavo, kako bi se odgovorilo. Rekel je: »Zapiši besedo ‚prstan‘ in ‚prst‘ — pa boš videl, da je prstan za dve črki (—an) več-ji.« Peti modrijan je moral tudi odriniti kovača.

Se eden je imel nalogo, da si izmisli zastavico. Vzame jo iz kuhinjske stroke: »Koliko krofov gre na en krožnik?« Tega so pa brž posekali. Vsi hkrati so vpili: »Nobeden; saj sam nobeden ne more, marveč ga mora kuharica nanj položiti.«

V klobuku je bilo šest kovačev, ki so jih pa mislili tovariši — kakor so se do-menili — nazadnje zopet razdeliti, če bi

jim ne bil krojaček štrene zmešal. Komaj so se namreč vsi zvrstili, že pograbi krojač klobuk, strese denar v pest in zatrjuje: »Saj tako ne uganete, kar bi vam zastavil, zato vas ne maram, da bi si nategovali živce.« S tem pa družba seveda ni bila zadovoljna; zahtevala je denar in zastavico — oboje.

»No, če ravno hočete, pa naj bo: Kaj je to? Prvo je znano samo meni. Drugo je znano samo vam. Tretje pa je enako znano, boljše neznano, meni kakor vam.«

Ugibali so vseprek in vsekrižem, pa brez uspeha. Krojaček vstane, popije ostane iz steklenice in hoče oditi. Tovariši so se morali vdati in prepustiti s težkim srcem lepe denarce, vendarle pod pogojem, da jim razloži skrivnostno uganko.

Krojač se vda, zahteva pa še za lastno osebo enega kovača, da bo število polno.

Zdaj pa začne: »Da so moje hlače raztrgane; to vem jaz sam, vi pa ne.« (V dokaz se obrne, da vidi njegov zadnjo plat.) Nato sname svoj klobuk in ga nastavi, kakor bi hotel zbirati milodare, ter reče: »Drugo je znano vam, meni pa ne; če mi namreč hočete kupiti toliko blaga, da bi si napravil nove hlače.« (Tovariši so se smejali, a pristavili, naj tudi on ve, da mu tega ne store.) »Tretje pa je enako znano in neznano meni in vam« — končuje krojaček — »ako bi moj mojster dovolil hlače zastonj izdelati, četudi bi mi vi blago kupili.«

Krojač se je dostojno poklonil in ponosno odkorakal.

Uganke, rešitve in drugo

Uganke.

1						1
2						2
3						3
4						4
5						5

Postavi zgoraj navedene črke v predalčke tako, da dobiš v vrsti:

- 1—1 ribam nevarno žival,
- 2—2 dan v tednu,
- 3—3 ime za tekočo vodo,
- 4—4 domačo žival,
- 5—5 časovno ime.

V diagonali t. j. po sredi od 1—5 bereš, če si vse prav pogodil, ime nekega lista.

1						1
2						2
3						3
4						4
5						5

Uporabi nato iste črke in vstavi v predalčke, da dobiš:

- 1—1 ime kratke pipe gorjuškega dela,
- 2—2 ime živalice, ki jo koklja izvali,
- 3—3 vilico pri ribolovu,
- 4—4 moža, ki prodaja primes za sladko potico,
- 5—5 kos prediva.

Če si prav rešil, ti pove beseda od 1—5 (po sredi) rešitev, ki se lepo strinja s prvo rešitvijo.

Rešitev uganek.

Črkovnica.

k a z a l e c
g r a n a t a
n a t a k a r
a m e r i k a
s a m o t a r
b r a t a n a
ž e r a v e c

Naokrog.

S l a p n i k
n a g l o s t
p l u n d r a
o s t r i n a
o d p r a v a
r e j e n e c
m e š a n e c

Rešili so: Rihter Ema, Rošker Ivan — Pišce; Konjar Franc, Slatnar Ivan in Albin — Smlednik; Svoljšak Marijan in Ivan — Dob; Resov Cvetka, Konjar Jaka — Tržišče na Dol.

Rošker Ivan je izžreban za bivanje ob morju.

Ugibaj!

Razvrsti v sledečih stavkih mastne črke tako, da dobiš v vsakem ime moškega poklica:

1. Proti reki ni povsod mogoče plavati.
2. Vrtnica ima lep in dišeč cvet — le moke ne da.
3. Naš očka je — dasi star — čil; nogi sta mu pa opešali.
4. Ob cesti je velik park; sel se vsede in odpočije.
5. Da bi se iznebil peg, romar prosil je goreče.
6. Steblo vrtnice je trdo kakor rog, cvet pa mehak kakor baržun.